

hoogheemraadschap
Hollands
Noorderkwartier

Leidraad Overdracht Dijken en Dijkwegbeheer

Uitgangspunten overdracht beheer, onderhoud en eigendom van dijkwegen van HHNK
aan de gemeente Heerhugowaard en dijken van gemeente Heerhugowaard aan HHNK

Auteur
Hans Bout / Elouise Ates

Registratienummer
19.1716818 (HHNK)
(HHW)

Datum
10-11-2020

Versie
03

Status
definitief

Afdeling
Afdeling Waterveiligheid & Wegen (HHNK)
Team Beheer (HHW)

	Naam	Datum
Vrijgegeven door projectleiders	Bryony Meijer Hans Woerlee	
Geaccepteerd door bestuurlijke opdrachtgevers	Rob Veenman Annette Groot	
Geaccepteerd door interne opdrachtgevers	Gerard de Groot Peter van Drongelen	

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) beheert momenteel ongeveer 1200 kilometer wegen, zowel binnen als buiten de bebouwde kom. Wegbeheer is geen kerntaak meer van HHNK en gestreefd wordt het wegbeheer over te dragen aan andere wegbeheerders.

Binnen het beheergebied zijn er 6 gemeenten waar HHNK nog dijkwegen beheert.

Deze leidraad is bedoeld voor de overdracht van het beheer, onderhoud en eigendom van dijkwegen aan die gemeenten en overdracht van dijken naar HHNK.

In de leidraad zijn de algemene uitgangspunten beschreven van de dijk- en dijkwegoverdrachten en wordt aangegeven **wat** overgedragen wordt, op **welke wijze** en **waarom**. De leidraad zal gebruikt worden bij toekomstige dijk- en dijkwegoverdrachten om samen met de gemeente, die de dijkwegen overgedragen krijgt, en HHNK die de dijken overgedragen krijgt, de projectscope en de toekomstige beheer- en onderhoudsgrenzen te bepalen.

1.2 Gebruik en bronvermelding

Verwacht wordt dat deze leidraad vragen rond de overdracht voor 90% kan beantwoorden. Voor de overige 10% zal altijd maatwerk nodig zijn. Aan deze notitie kunnen daarom geen rechten worden ontleend. In de leidraad is gebruik gemaakt van;

- 1) bestaan wet- en regelgeving (Wegenwet)
- 2) vastgesteld beleid (wegenbeleidsplan, beleidsplan waterkeringen, legger wateren en grondbeleidsplan van HHNK)
- 3) praktijkervaring vanuit eerdere overdrachten (Castricum, Landsmeer, Schagen, Alkmaar).
- 4) Input en kennis van de afdeling W&W (K&O, (vaar)wegen en gebiedsbeheer), VIJGH (grondzaken/juridische zaken) en afdeling watersystemen (K&O en Beheer).

1.3 Algemene basisprincipes

- 1) Het wegbeheer van alle wegen wordt overgedragen, ook het wegbeheer van dijkwegen. Het is ondoelmatig om alleen wegbeheerder van dijkwegen te zijn/blijven.
- 2) De dijken nu nog in eigendom bij de gemeente Heerhugowaard worden overgedragen.
- 3) Alles wat HHNK nodig heeft vanuit de watersysteemtaak (waterkeringen en waterlopen) blijft bij HHNK.
- 4) Het moet een logische beheersituatie in de openbare ruimte opleveren zodat duidelijk is waar HHNK of een gemeente beheerder is.
- 5) Overdracht van wegbeheer zal gepaard gaan met de het vestigen van een zakelijk recht van opstal.
- 6) Check de theorie altijd in de praktijk (gebiedsbeheerders) om 'vergeten objecten' inzichtelijk te krijgen en de exacte beheergrenzen vast te stellen.
- 7) De overeengekomen beheergrenzen zijn leidend voor de overdracht van het kadastraal eigendom dan wel de vestiging van het zakelijk van opstal.

2. Overdracht van beheer, onderhoud en eigendom

Hieronder de uitgangspunten voor de overdracht van beheer, onderhoud en eigendom.

2.1 Beheer van de weg

Een wegbeheerder heeft de zorg(plicht) voor openbare wegen en ziet vanuit die hoedanigheid toe dat wegen in een goede staat verkeren (Wegenwet). Vanuit de Wegenverkeerswet is geregeld dat de wegbeheerder de veiligheid op de weg moet verzekeren, de weggebruikers moet beschermen, de weg in stand moet houden en de bruikbaarheid ervan moet waarborgen. Feitelijk gaat het bij wegbeheer dus om de (actieve) zorg, zeggenschap en toezicht van de weg als geheel waarbij het doel het functioneren van de weg/veilig gebruik is. Binnen de begrenzing vallen alle verhardingen en bermen en de voor het functioneren van de weg benodigde elementen. In de praktijk zullen de uitgangspunten worden getoetst op praktische haalbaarheid en efficiency.

Wat draagt HHNK als dijkwegbeheerder over?
• Bij een dijkweg het beheer van de weg; de fundering en verharding plus 1 meter berm aan weerszijden van deze verharding alsmede de tot de weg behorende fundering, wegmeubilair en eventueel in de berm staande bomen of beplanting (binnen 1 m aan weerszijden van de verharding van de weg).
Wat draagt HHNK als dijkwegbeheerder <u>niet</u> over?
• Het watersysteembeheer (water- en waterkeringenbeheer) blijft altijd bij HHNK. Te denken valt aan waterkeringen waarop of waarlangs wegen kunnen liggen.

2.2 Onderhoud, volgend uit dijkwegbeheer

Onderhoud is het totaal van activiteiten met als doel dat de weg zijn functie op een veilige manier kan blijven uitoefenen. Onderhoud volgend uit de beheertaak ligt in eerste instantie bij de wegbeheerder, maar kan (voor onderdelen) bij derden zijn neergelegd in vergunningen/ontheffingen, overeenkomsten o.i.d.. Ook objecten die niet direct met het dijkwegbeheer te maken hebben (zoals bomen of wegmeubilair) maar binnen de beheerzone aanwezig zijn of gewenst worden, kunnen op verzoek van derden vergund worden waarbij het onderhoud bij de vergunninghouder wordt neergelegd. In de praktijk zullen de uitgangspunten worden getoetst op praktische haalbaarheid en efficiency.

Het onderhoud (vanuit de wegbeheertaak) van het weglichaam en weguitrusting wordt overgedragen:

- Verharding(en) inclusief fundering, markeringen/belijning, plateaus e.d.
- Verkeerstekens (conform RVV), verkeersborden, onderborden, bewegwijzering, verkeerslichten, e.d. inclusief de bevestigingsvoorzieningen als palen, portalen e.d.
- Voorzieningen t.b.v. verkeersgeleiding als vangrails, bebakening (schildjes, rood/wit hekjes e.d.)
- Bus-voorzieningen, verhardingen en haltes.
- Bermen, inclusief semiverharding als grastegels e.d.
- Openbare verlichting (inclusief kabels, schakelkasten HHNK).
- Kunstwerken behorend bij de weg: bruggen.

Wat draagt HHNK aan onderhoud over?
• alle onderdelen van het dijkweglichaam, fundering en de weguitrusting, tenzij de verplichting tot onderhoud bij een ander ligt¹. (binnen 1 m aan weerszijden van de verharding van de weg).
Wat draagt HHNK <u>niet</u> over aan onderhoud?
• Het onderhoud van het dijklichaam en de dijksloten buiten de 1 meter berm aan weerszijden van deze verharding.

2.3 Eigendom van ondergrond van de dijkweg

Daar waar HHNK het eigendom wil hebben of overdragen staat beschreven in het [grondbeleid](#).

De algemene beleidslijn is dat de taak leidend is voor de keuze om het eigendom wel of niet over te dragen.

De waterkeringen blijven in eigendom bij HHNK, van de dijkweg wordt een (privaatrechtelijk) zakelijk recht van opstal gevestigd met de nieuwe wegbeheerder voor de wegverharding, inclusief 1 meter berm ter weerszijden van deze verharding.

(Het eigendom van polderwegen wordt in zijn geheel overgedragen, inclusief wegsloten (behoudens primaire waterlopen en voor zover die eigendom nu van HHNK is)

Onderhoud uit eigendom of zakelijk recht van opstal volgt – mits niet anders geregeld – voor bijvoorbeeld de overige objecten:

- Bomen en beplanting.
- Wegmeubilair (bankjes, informatiepanelen, prullenbakken).

Een dijkberm kan verpacht of in gebruik gegeven zijn aan een derde door middel van een privaatrechtelijke overeenkomst. Dergelijke percelen kunnen wel of niet afgerasterd zijn. In die situatie moet eerst bekeken worden of de eigendom wel of niet wordt overgedragen en zo ja, welke pacht- en gebruikspcelen daar dan onder vallen.

Wat draagt HHNK over in eigendom?
• De dijkweg, fundering en verharding, inclusief 1 meter berm te weerszijden van deze verharding. Hiervoor wordt een zakelijk recht van opstal op naam van de nieuwe wegbeheerder gevestigd.
Wat draagt HHNK <u>niet</u> over in eigendom?
• Bij een dijkweg behoudt HHNK - in het algemeen- het 'bloot' eigendom van de ondergrond.

In de bijlage (zie paragraaf 6.0) zijn de uitgangspunten schematisch weergegeven door middel van dwarsprofielen. Hier zijn onderhoud, beheer en eigendom na overdracht van dijkwegen begrensd.

¹ Onderhoudsafspraken liggen vast in publiekrechtelijke vorm; vergunningen en ontheffingen. En in privaatrechtelijke vorm: in overeenkomsten. Aandachtspunt is de werken die HHNK zonder vergunning 'eigen dienst'/projectplan heeft geplaatst (bijv. picknicktafels of informatieborden); de vraag is of HHNK hiervan het onderhoud wil houden of juist wil overdragen. In het laatste geval is het raadzaam in de overdrachtsovereenkomst deze objecten separaat op te nemen.

2.4 Eigendom van de dijken

Het Hoogheemraadschap wil zich focussen op de watertaak in de brede zin. In de praktijk blijkt dat enkele dijken (waterbeheer) binnen de gemeente Heerhugowaard in eigendom zijn van de gemeente. De gemeente heeft hier geen belang bij. Door de dijk en dijkwegoverdracht worden de taken en verantwoordelijkheden helder (water bij het waterschap, wegen bij de gemeente).

Wat draagt gemeente Heerhugowaard over in eigendom?
• Het complete eigendom van de Oostdijk
Wat draagt Heerhugowaard <u>niet</u> over in eigendom?

3. Overige aandachtspunten

3.1 Gegevensoverdracht

Bij de overdracht van de dijken en van het *dijkwegbeheer* en het zakelijk recht van opstal horen de volgende ter beschikking te stellen gegevens:

- Beheer- en onderhoudsgegevens van de dijkwegverhardingen, kunstwerken, openbare verlichting en bebording . Verder alle informatie die beschikbaar is van (onderdelen van) het weglichaam en de weguitrusting.
- Verkeersbesluiten.
- Vergunningen en ontheffingen.
- Gegevens over verkeersintensiteiten, snelheden en voertuig categorieën.
- Gebruiks- en pachtovereenkomsten.
- Eventuele geconstateerde bodemverontreiniging.
- Onderhoudsgegevens van objecten gelinkt aan eigenaarschap (bomen en beplanting, wegmeubilair).
- Inzichtelijk maken van bestaande K&L.
- Inzicht in huidige aslastbeperkingen en/of verboden.
- Ook aandacht voor het oneigenlijk grondgebruik.

Alle gegevens die HHNK heeft worden overgedragen; gegevens die HHNK op het moment van overdracht niet in bezit heeft kunnen, mits daarover gezamenlijk overeenstemming is bereikt, separaat ingewonnen worden. Financieel wordt dit in alle redelijkheid samen opgelost.

3.2 Werkproces dijkwegoverdracht

- De overdracht van het beheer, onderhoud en het zakelijk recht van opstal van de dijkweg aan de overdragende partij wordt beschreven. Daarbij dienen de uitgangspunten uit deze notitie als basis.
 - Het onderhoud dat volgt uit de beheertaak en volgend uit eigenaarschap wordt verduidelijkt met een kaart waarop de betreffende wegonderdelen zijn aangegeven.
 - Ambtelijk en bestuurlijk worden afspraken gemaakt over de organisatorische en financiële gevolgen van de beheeroverdracht.
 - Vervolgens wordt de overdracht van het dijkwegbeheer vastgelegd in een overeenkomst conform art. 18A van de Wegenwet, getekend door beide bestuurders.
 - Deze overeenkomst wordt ter goedkeuring voorgelegd aan de provincie Noord Holland.
- ⇒ Na goedkeuring van de overeenkomst, door de provincie Noord Holland als bevoegd bestuursorgaan, is het *beheer en daaruit volgend onderhoud* van de wegen overgedragen en het eigendom van de dijken overgedragen.
- Na goedkeuring van de overeenkomst door de provincie Noord-Holland gaat de notaris de overeenkomst verwerken in een notariële akte. Deze akte is nodig om het zakelijk recht van opstal te vestigen.
 - Daarna 'passeert' de notaris de akte en volgt inschrijving van de nieuwe eigendomssituatie in het Kadaster.
- ⇒ Dit leidt uiteindelijk tot een definitieve overdracht van eigendom van dijken en van het zakelijk recht van opstal van de dijkwegen.

Dijkwegen

Foto 2: Voorbeeld onderhoud voor gemeente na wegenoverdracht

Dwarsprofiel van onderhoud, beheer en eigendom voor gemeente na wegenoverdracht

